

5510 SAYILI KANUN'UN 4/1-B KAPSAMINDAKİ SİGORTALILIĞIN DURDURULMASI VE İHYASI İLE İLGİLİ USUL VE ESASLAR AÇIKLANDI

ÖZET

- 1) Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlarla tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, SGK' ya kayıt ve tescilleri yapıldığı hâlde, 31/10/2020 tarihi itibarıyla prim borcu bulunanların, bu tarihten önceki sürelerle ilişkin prim borçlarını;
– 1/2/2021 tarihine kadar (31/01/2021 hafta sonuna denk geldiğinden) ödememeleri veya yapılandırmamaları halinde,
Prim ödemesi bulunan sigortalıların daha önce ödedikleri primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla, prim ödemesi bulunmayan sigortalıların ise tescil tarihi itibarıyla sigortalılığı durdurulur.
- 2) Durdurulan süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez.
- 3) Sigortalılıkları durdurululardan 5510 sayılı kanun 4/1-b bendi kapsamında çalışmaya devam edenlerin sigortalılıkları 1/11/2020 tarihi itibarıyla yeniden başlatılır.
- 4) Sigortalı ya da hak sahipleri tarafından talep edilmesi hâlinde durdurulan sigortalılık sürelerinin tamamı, talep tarihinde 80 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenecek prime esas kazanç tutarı üzerinden borç tutarı hesaplanarak ihya edilir.
- 5) Hesaplanan borç tutarının tamamının, borcun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde ödenmesi halinde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

4/1-B KAPSAMINDAKİ SİGORTALILIĞIN DURDURULMASI VE İHYASI İLE İLGİLİ USUL VE ESASLARI

7256 sayılı Kanununun 34'üncü maddesi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa Geçici 83'üncü madde eklenerek kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlarla tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için sigortalılığın durdurulması ve durdurulan sigortalılığın ihyası işlemleri düzenlenmiş, maddenin usul ve esasları ise ilgili mevzuat bölümünden belirtilen genelge ile açıklanmıştır.

Buna göre 4-1/b sigortalıların sigortalılıklarının durdurulması ve durdurulan sigortalılığın ihyası ile ilgili şartlar aşağıda açıklanmıştır.

A. SİGORTALILIĞIN DURDURULMASI VE İHYASI KAPSAMDAKİ SİGORTALILAR

31/10/2020 tarihi itibarıyla prim borcu bulunması kaydıyla;

Mülga 1479 ve mülga 2926 sayılı Kanunlara göre sigortalı olarak tescilleri yapılanlar,

- Tevkifata istinaden geriye dönük mülga 2926 sayılı Kanun kapsamında tescili yapılanlar,
- 5510 sayılı Kanunun 4/1-b kapsamında sigortalı sayılanlar (Köy ve mahalle muhtarları ile isteğe bağlı sigortalılar hariç),
- Değişik yapılandırma kanunlarına göre prim borçlarını yapılandırdıkları halde (yapılandırma borcunun tamamını ödeyenler hariç) yapılandırması bozulanlar veya yapılandırmasının iptali için yazılı talepte bulunanlar,
- SGK'ya olan borçları 5510 sayılı Kanunun 91'inci maddesine göre mücbir sebep nedeniyle ertelenmiş sigortalılardan yazılı talepte bulunanlar,
- Prim borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48'inci maddesi kapsamında tecil ve taksitlendirenlerden, tecil ve taksitlendirmesi bozulanlar veya tecil ve taksitlendirmesinin iptali için talepte bulunanlar,
- Sigortalılığın durdurulması ve ihyası kapsamında sigortalı sayılacaktır.

B. 5510 SAYILI KANUNUN 4/1-B KAPSAMINDAKİ (BAĞKUR) SİGORTALILIĞIN DURDURULMASI

1) Yukarıda sayılan sigortalılardan, 31/10/2020 tarihi itibarıyla prim borcu bulunanların, bu sürelerle ilişkin prim borçlarını, 1/2/2021 tarihine kadar ödememeleri veya yapılandırmamaları yahut tecil ve taksitlendirmemeleri halinde, 1/2/2021 tarihine kadar ödenen primler de dikkate alınmak suretiyle;

Prim ödemesi bulunan sigortalıların daha önce ödedikleri primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla,

Hiç prim ödemesi bulunmayan sigortalıların ise tescil tarihi itibarıyla sigortalılıkları,

- İki aylık ödeme süresinin sonunda, 31/10/2020 tarihi itibarıyla prim borcu bulunanlardan hiç prim ödemesi olmayanların sigortalılığı tescil tarihi itibarıyla (83) terk koduyla,
- Prim ödemesi olanlardan ise tecil taksitlendirmesi ve yapılandırması bitmiş olan sigortalıların sigortalılığı, prim ödemelerinin karşıladığı ayın sonu itibarıyla (83) terk koduyla,

durdurulacaktır.

ÖRNEK 1: Vergi mükellefiyet kaydına istinaden 1/5/2017 tarihinde sigortalılığı başlayan ve sigortalılığı kesintisiz devam eden, 1/2/2021 tarihine kadar hiç prim ödemesi bulunmayan sigortalı (A)'nın, 1/11/2021 tarihinde, 31/10/2020 tarihi itibarıyla yapılan borç ayı sorgulamasında prim borcunun bulunduğu tespit edilmiştir. İki aylık ödeme süresinin sonunda (A)'nın sigortalılığı, 1/5/2017 tarihi itibarıyla (83) terk koduyla durdurulacaktır. Aynı sigortalının, ticari faaliyetinin ve sigortalılığının devam etmesi nedeniyle, 1/11/2020 tarihi itibarıyla (06) koduyla yeniden sigortalılığı başlatılacaktır.

ÖRNEK 2: Vergi mükellefiyet kaydına istinaden 12.05.2016 tarihinde tescili yapılan ve sigortalılık kaydı kesintisiz devam eden sigortalı (B)'nin değişik tarihlerde prim ödemesi olmakla birlikte tecil ve taksitlendirmesinin olmadığı, 7143 sayılı Kanundan da yararlandığı, 31.10.2020 tarihi itibarıyla 13 ay prim borcunun olduğu belirlenmiştir. İki aylık ödeme süresinin sonunda (B)'nin sigortalılığı sosyal güvenlik il müdürlüklerince/sosyal güvenlik merkezlerince 31.10.2019 tarihi itibarıyla (83) terk koduyla durdurulacaktır. Aynı

sigortalının durdurma işleminin yapıldığı tarihte ticari faaliyetinin devam etmesi nedeniyle program tarafından 01.11.2020 tarihi itibarıyla (06) koduyla yeniden sigortalılığı başlatılacaktır.

- İki aylık ödeme süresinin sonunda prim borcu bulunanlardan prim ödemesi olanların, tecil ve taksitlendirmesi ile yapılandırması ihlale girip iptal işlemleri yapılmamış veya yapılandırmadan ödedikleri kadar yararlanmış olan sigortalıların ise 31/10/2020 tarihi itibarıyla (84) sanal terk koduyla sigortalılıkları durdurulacak ve prim borçları silinecektir.

Hiç prim ödemesi bulunmaması nedeniyle sigortalılıkları tescil tarihi itibarıyla (83) terk koduyla durdurulan sigortalılar ile prim ödemesi olması nedeniyle 31/10/2020 tarihi itibarıyla (84) sanal terk koduyla sigortalılıkları durdurulandan, durdurma işleminin yapıldığı tarihte 5510 sayılı Kanununun 4/1-b kapsamında sigortalılıkları aktif olanların, 1/11/2020 itibarıyla (06) koduyla yeniden sigortalılıkları başlatılacaktır. Sigortalılığı (84) sanal terk ile durdurulan sigortalıların (06) kodu da sanal olacak olup, sigortalıların ilgili SGK ünitelerine başvurarak sanal terklerin gerçek terklerle dönüştürülmesi gerekmektedir.

2) İki aylık ödeme süresini (01/11/2020-1/2/2021) beklemeden sigortalılığını durdurmak isteyen sigortalı ve hak sahiplerinin ilgili SGK ünitesine müracaat ederek,

- Prim ödemesi bulunan sigortalıların daha önce ödedikleri primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla,
- Hiç prim ödemesi bulunmayan sigortalıların ise tescil tarihi itibarıyla, (83) terk koduyla sigortalılıkları durdurulacaktır.

Sigortalılarca e-devlet sistemi üzerinden de durdurma talepleri yapılabilecektir.

C. 7143 VEYA 7256 SAYILI YAPILANDIRMA KANUNLARINA İSTİNADEN PRİM BORÇLARINI YAPILANDIRANLARIN SİGORTALILIĞININ DURDURULMASI

Bu yazının (A) bölümünde belirtilen sigortalılardan 7143 veya 7256 sayılı Kanunlar kapsamında yapılandırması devam edenler, dosyalarının bulunduğu SGK ünitesine yapılandırmalarının iptal edilmesini talep etmeleri halinde, yapılandırmaları iptal edilerek sigortalılıkları prim ödemelerine göre durdurulacaktır. Yapılandırma borcunun tamamını ödeyerek yapılandırmadan faydalananların talepleri ise dikkate alınmayacaktır.

Bu durumda olan sigortalıların taleplerine istinaden öncelikle varsa yapılandırma kapsamında ödedikleri tutarlar (1) prim ödeme türüne alınacak ve yapılandırmaları iptal edilerek, sigortalılıkları prim ödemelerine göre durdurulacaktır.

Diğer taraftan, yapılandırmaları devam ederken yapılandırmalarını iptal ettirip sigortalılıkları durdurulanlar tekrar talepte bulunsalar dahi yapılandırma talepleri değerlendirmeye alınmayacaktır.

D. PRİM BORÇLARINI 6183 SAYILI KANUNUN 48. MADDESİ KAPSAMINDA TECİL VE TAKSİTLENDİRENLERİN SİGORTALILIKLARININ DURDURULMASI

6183 Sayılı Kanun'un 48'inci maddesi kapsamında tecil ve taksitlendirme talebi ihlale girenlerin (gerek taksit yönünden gerekse cari prim yönünden) öncelikle 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi kapsamında tecil ve taksitlendirme talebi iptal edilecek ve prim ödemelerinin karşılıdığı ayın sonu itibarıyla (83) terk koduyla sigortalılıkları durdurulacaktır. Sigortalıların ticari faaliyetlerinin devam etmesi halinde yeniden sigortalılıkları 1/11/2020 tarihi itibarıyla (06) koduyla başlatılacaktır.

6183 sayılı Kanunun 48'inci maddesi kapsamında tecil ve taksitlendirme talebi geçerli olan, 1/2/2021 tarihine kadar sigortalılığının durdurulması talebinde bulunmayan, 6183 sayılı Kanunun 48'inci maddesi kapsamında tecil ve taksitlendirme talebi 1/2/2021 tarihinden sonra ihlale giren sigortalıların, tecil ve taksitlendirmeleri ihlale girdiği tarihte iptal edilecek ve prim ödemelerinin karşılıdığı ayın sonu itibarıyla sigortalılıkları (83) terk

koduyla durdurulacaktır. Sigortalının ticari faaliyetinin devam etmesi halinde yeniden sigortalılığı 01/11/2020 tarihi itibarıyla (06) koduyla başlatılacaktır.

E. 4/B KAPSAMINDAKİ SİGORTALILIK SÜRELERİ DURDURULANLARIN DİĞER STATÜLERDEKİ SİGORTALILIKLARININ GEÇERLİLİĞİ

(4/a) kapsamında hizmet sürelerinin geçersiz, (4/b) kapsamındaki hizmet sürelerinin geçerli olması halinde öncelikle çakışan hizmet süresi içinde (4/a) kapsamında ödenen tutarlar (4/b) kapsamındaki prim borçlarına aktarılacak, ardından 31/10/2020 tarihi itibarıyla (4/b) kapsamındaki prim borçlarına göre geçici 83'üncü maddeye istinaden durdurma işlemi yapılacaktır. Çakışan hizmet süresi için de (4/a) kapsamındaki sigortalılığın geçersiz, (4/b) kapsamındaki sigortalılığın geçerli olduğu ve (4/a) kapsamında bildirilen hizmet sürelerine ilişkin primlerin ödenmemiş olması durumunda da yine (4/b) kapsamındaki sigortalılık statüsünün geçerli olması ve sonradan ihya edilmesi mümkün olduğu nazara alınarak (4/a) kapsamındaki geçersiz olan sigortalılık statüsü iptal edilecek, primlerin ödenmemiş olması nedeniyle herhangi bir aktarım yapılmayacak ve sonradan talep edilmesi halinde (4/b) kapsamındaki sigortalılık statüsü ihya edilecektir.

F. DURDURULAN SİGORTALILIK SÜRELERİNİN İHYA EDİLMESİ

31/10/2020 tarihi itibarıyla prim borcu bulunması nedeniyle sigortalılıkları durdurulanların, daha sonra kendileri ya da hak sahipleri tarafından, dosyalarının bulunduğu SGK ünitesine müracaat ederek ihya talebinde bulunmaları halinde, durdurulan sigortalılık sürelerinin tamamı için talep tarihinde 5510 sayılı Kanunun 80'inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenecek prime esas kazanç tutarı üzerinden ihya borcu hesaplanacaktır. İhya edilecek süreler belirlenirken, durdurulan sürelerle birlikte önceki kanunlara göre durdurulan sürelerin tamamı dikkate alınacaktır. Ancak, 5510 sayılı Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1), (2) ve (3) numaralı alt bentleri ile (4) numaralı alt bendi kapsamında durdurulan sigortalılık sürelerinin bulunması halinde, sigortalı ya da hak sahiplerinin talep ettiği kapsamdaki sigortalılık sürelerinin tamamı ihya edilecektir. Hesaplanan ihya borç tutarının tamamı borcun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde ödendiği takdirde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilecektir.

- 5510 sayılı Kanununun 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi kapsamında olanlar hariç olmak üzere diğer alt bentlerine göre sigortalı sayılanlar için;

İhya tutarı = Durdurulan Gün x Beyan Edilen Günlük Prime Esas Kazanç Tutarı x %34,5 formülüyle,

hesaplanacaktır.

5510 sayılı Kanununun 4/1-b bendinin (4) numaralı alt bendi kapsamındaki sigortalıların 2021 yılındaki ihya tutarı 28 gün üzerinden hesaplanacak olup, “28” ibaresi prime esas günlük kazancın otuz katını geçmemek üzere takip eden her yıl için bir puan artırılabilecektir.

Eksik ya da süresi dışında yapılan ödeme nedeniyle ihya talebi geçersiz hale gelen sigortalı ya da hak sahipleri yeniden ihya talebinde bulunabileceklerdir.

G. DİĞER HUSUSLAR

1-) Tebliğ Edilen İhya Borcu Ödendikten Sonra Sigortalı Bilgilerinde Yapılan Değişiklikler Nedeniyle İhya Talebi Geçersiz Olanlar: İhya talebinde bulunulan sigortalıya tebliğ edilen ihya borcu ödendikten sonra sigortalılık bilgilerinde sonradan bir değişiklik yapılması halinde, ihya edilmesi gereken sigortalılık süresi ve buna bağlı olarak ihya borç tutarı farklılık gösterecektir. Bu durumdaki sigortalıların öncelikle sigortalılık süreleri yeniden belirlenerek, ilk ihya talebi iptal edilmeden ek ihya talebi alınacaktır. Ek ihya talep tarihindeki beyan tutarı üzerinden hesaplanan ihya fark tutarının, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ödenmesi halinde ihya talebi geçerli sayılacaktır. Diğer taraftan, tebliğ edilen ihya borcunu ödedikten sonra sigortalılık bilgilerinde yapılan değişiklik sonucunda durdurulan sigortalılık sürelerinde azalma olması halinde, ihya talebi iptal edilerek, değişen ihya süreleri ve ilk beyanı dikkate alınmak suretiyle yeniden ihya borcu hesaplanacaktır. Yeniden yapılan hesaplama neticesinde tespit edilen ihya borç tutarı daha önce tebliğ edilen borç tutarından daha az olacağından, fazla olan kısım ödenen ihya tutarından bölünerek prim koduna alınacaktır. Sigortalının başkaca bir prim borcu bulunmaması halinde artan tutar sigortalıya faizsiz olarak iade edilecektir.

2-) Hizmetlerin Bildirilmesi:

Primi ödenmeyen süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmediğinden durdurulan sigortalılık süreleri hizmet birleştirilmesinde dikkate alınmayacaktır. Sigortalılık süreleri tescil tarihi itibarıyla durdurulanların hizmet sürelerinin istenmesi halinde, sigortalılık başlangıç tarihi itibarıyla sigortalılığın durdurulduğu ve bu nedenle de birleştirilecek hizmet sürelerinin bulunmadığı bildirilecektir. Sigortalılık süreleri durdurulanların, durdurulan süreler haricindeki primi ödenmiş hizmet süreleri, bildirilecek hizmetler kapsamında değerlendirilecek ve mülga 1479 ile 2926 sayılı Kanunlar ile 5510 sayılı Kanuna göre aylık bağlama ve toptan ödeme işlemlerinde de dikkate alınacaktır.

3-) Ödeme Planlarının İlgililere Tebliği: Durdurulan sigortalılık sürelerinin ihya edilmesine ilişkin başvurulara istinaden hazırlanan ödeme planı sigortalı ya da hak sahibine imza karşılığı elden tebliğ edilecek ya da başvuru formunda beyan edilen adres dikkate alınmak suretiyle 7201 sayılı Tebligat Kanunu'na göre tebliğ edilecektir.

Ödeme planları oluşturulduktan sonra ödenecek tutarlar banka ekranlarına yansıtılacağından ödeme planları tebliğ edilememiş borçluların her ne kadar ödeme planları taraflarına ulaşmamış olsa da banka kanalıyla ödeme yapmaları mümkün olacaktır.

4- Kanun'un Yayım Tarihinden Önce Emekli Olan Ve Hizmetleri Bildirilen Sigortalılara Ait İşlemler: 7256 sayılı kanunun yayımlandığı 17/11/2020 tarihinden önce malullük ve yaşlılık aylığı bağlanan sigortalılar için tahsis talep, ölen sigortalılar için ölüm tarihinden önceki sürelere ilişkin 4/1-b kapsamındaki hizmetlere ait prim borcu olduğu anlaşılan sigortalılardan; 4/1-b kapsamında aylık bağlananlar ile, 4/1-b kapsamında bildirilen hizmetler de değerlendirilerek 4/1-a ve 4/1-c kapsamında aylık bağlananların, sonradan tespit edilen prim borcuna esas olan hizmet süreleri 5510 sayılı Kanunun geçici 83 üncü maddesi kapsamında durdurulmayacak olup, söz konusu borçlar Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin Ek 9. maddesi kapsamında tahsil edilecektir.(Borçları ödenmekte olan aylıklarından kesilmek suretiyle tahsil edilir)

5- Kanun'un Yayım Tarihinden Önce İcra Ödeme Emri Düzenlenen ve İcra İşlemleri Başlatılan Sigortalılara Ait İşlemler: Kanunun yayım tarihi olan 17/11/2020 tarihinden önce SGK' ya olan borçlarından dolayı icra ödeme emri düzenlenen ve icra işlemleri devam eden sigortalıların, 83 terklerinin yüklenmeden önce güvenceden icra ödeme emirlerinin silinmesi ve düzenlenen icra ödeme emirlerinin iptal edilmesi gerekmektedir.

6- Sigortalılıkları Durdurulanlar ile Bunların Bakmakla Yükümlü Olduğu Kişilerin Genel Sağlık Sigortalılığı: Sigortalılıkları durdurulanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, 1/1/2012 tarihinden 31/10/2020 tarihine kadar durdurulan süreler için 5510 sayılı Kanunun 60'ncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı olarak tescilleri yapılmayacaktır. İki aylık ödeme süresi beklenilmeksizin sigortalılığın durdurulması için talepte bulunulması halinde, sigortalılıkları (83) terk kodu ile durdurulan ve yeniden sigortalılıkları 1/11/2020 tarihinde başlatılan sigortalıların, kendilerinin ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi 5510 sayılı Kanunun 67'nci maddesi gereğince sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihten önceki son bir yıl içinde toplam 30 gün genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısının olması ve 60 günden fazla prim ve prime ilişkin borcunun bulunmaması gerekmektedir. Ancak bu kapsamdaki kişilerden son bir yıl içerisinde 30 gün genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısı olmayanlar 2020/Kasım ayına ait prim borcunu ödemeleri şartıyla 1/12/2020 tarihinden itibaren sağlık hizmetlerinden faydalanabileceklerdir.

7- SGK' ya Olan Borçları Kanunun 91'inci Maddesine Göre Ertelenmiş Sigortalıların Hizmetlerinin Durdurulması:

Talebine istinaden sigortalılıkları durdurulanların 5510 sayılı Kanunun 4/1-b kapsamında çalışmaya devam ettiğinin tespit edilmesi halinde, 01/11/2020 tarihi itibarıyla (06) koduyla yeniden sigortalılığı başlatılacaktır. Durdurma talebinde bulunmayan sigortalıların ise (84) sanal terk uygulaması erteleme bitiş tarihini takip eden ayda başlatılacaktır. Bu durumda olan sigortalıların durdurma işlemleri erteleme bitiş tarihinden sonra sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince yapılacaktır.

8- İhya Talebinden Vazgeçilmesi: 5510 sayılı Kanun'un geçici 83'üncü maddesi uygulamasına göre sigortalılığı durdurulanların, durdurulan sigortalılık sürelerine ilişkin ihya talebinde bulunup Kanunda belirtilen süre içerisinde ihya tutarının tamamını ödeyerek ihyası geçerli olan sigortalıların, daha sonradan sigortalı ve hak sahiplerinin bu taleplerinden vazgeçmek istemeleri halinde talepleri kabul edilmeyecektir.

Saygılarımızla...

[5510 sayılı Kanun'un Geçici 83'üncü maddesi ve 2020-46 sayılı SGK Genelgesi...>>>](#)

Mevzuat Sirküleri